

01.11.2013

VPR brīdina: sabiedriskā transporta finansējuma problēmu nerisināšana var radīt lielas neērtības reģiona iedzīvotājiem

Oktobrī jautājumi par sabiedriskā transporta pakalpojumiem plānošanas reģionos, t.sk. arī Vidzemes plānošanas reģionā (VPR) izsaukuši plašu rezonansi visā valstī. Pastāv draudi, ka trūkstošā finansējuma dēļ, VPR iedzīvotājiem var rasties ievērojamas neērtības – 2013.gada nogalē pastāv iespēja palikt bez sabiedriskā transporta reģionālās nozīmes maršrutos. Draudus rada Ministru Kabineta vilcināšanās ar lēmuma pieņemšanu par trūkstošā finansējuma piešķiršanu reģioniem sabiedriskā transporta funkcijas pilnvērtīgai nodrošināšanai.

Vēl 2013.gada 11.septembrī Satiksmes ministrijā plānošanas reģioniem un pārvaldītājiem notika tikšanās ar ministru un valsts sekretāru, kur sanāksmes dalībnieki vienojās, ka Satiksmes ministrija kopīgi ar Finanšu ministriju risinās jautājumu par iztrūkstošā finansējuma atrašanu reģionālajiem vietējās nozīmes maršrutiem. Apzinoties nopietno situāciju, VPR 2013.gada 10.oktobrī sagatavoja vēstuli, lūdzot Satiksmes ministriju un Autotransporta direkciju skaidrot jautājuma virzības gaitu, taču atbilde tā arī netika saņemta.

Tālāk 2013.gada 22.oktobrī VPR Attīstības padomes priekšsēdētājs Hardijs Vents un Sabiedriskā transporta pakalpojumu un plānošanas nodaļas vadītāja p.i. Lotārs Dravants, kā arī pārstāvji no Zemgales plānošanas reģiona tikās ar Satiksmes ministrijas parlamentāro sekretāru Viktoru Valaini un Satiksmes ministrijas valsts sekretāra vietnieku Dinu Merirandu. Tikšanās tika organizēta pēc tam, kad tapa zināms, ka uz 2013.gada 22.oktobra Ministru Kabineta sēdi virzītais jautājums par trūkstošo finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” pēkšņi ticis atlikts. Ministru Kabineta sēdes laikā tās dalībnieki tika informēti par plānošanas reģionu veiktajiem pasākumiem, lai iekļautos valsts budžeta finansējumā, tostarp optimizējot arī maršruta tīklus, savukārt Autotransporta direkcija plānošanas reģioniem pārmet *pašdarbību*, turpinot sabiedriskā transporta reģionālo maršrutu nodrošināšanu reģiona iedzīvotāju interesēs, neievērojot valsts piešķirtā finansējuma apjomu. Taču VPR norāda, ka samērojot pakalpojuma sniegšanas iespējas ar piešķirtā finansējuma apjomiem, lielākajā daļā Vidzemes sabiedriskais transports nekursētu vispār.

Jautājumu atkārtoti skatīja arī š.g. 29.oktobra Ministru Kabineta sēdē, taču lēmums atkal netika pieņemts, pamatojoties uz Finanšu ministrijas izvirzītajiem iebildumiem par pieprasītās summas apmēriem.

Skaidrojot iemeslus, kāpēc Finanšu ministrija izteikusi iebildumus, **L.Dravants** stāsta: „*Jāsaka, ka iemesls ir pavisam vienkāršs – nav izpratnes par Vidzemes plānošanas reģiona prasīto iztrūkstošo līdzekļu apmēra veidošanos. Lai nodrošinātu sabiedriskā transporta kustību reģionā, Vidzemes plānošanas reģionam ik mēnesi nepieciešami apmēram 200-220 tūkstoši latu zaudējumu segšanai. Tā ir summa, kas ir nepieciešama, lai savlaicīgi norēķinātos ar pārvaldītājiem par sniegtajiem pakalpojumiem reģionā. Paralēli trūkstošajam finansējumam, lai norēķinātos par novembra un decembra mēnešiem, nepieciešami papildus līdzekļi arī parādsaistību atmaksai pārvaldītājiem par iepriekšējiem mēnešiem. Visi šie sarežģījumi veidojušies tikai tāpēc, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai reģionos katru gadu katastrofāli tiek samazināts finansējums, neņemot vērā plānošanas reģionu iesniegtās finanšu prognozes. Ļoti precīzi jau 2012.gada vidū norādījām, cik liels finansējums būs nepieciešams šogad.*” Tika solīts, ka nākamo reizi jautājums Ministru Kabinetā tiks atkārtoti skatīts 2013.gada 5.novembrī.

Gadījumā, ja lēmuma pieņemšana atkal tiks atlikta, tiks sasaukta Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācijas valdes ārkārtas sēde, kurā lems par radikālu situācijas risinājumu, piemēram, valstiska mēroga streiku „Diena bez sabiedriskā transporta”.

Papildus situācijas skaidrojums:

Esam jau iepriekš informējuši, ka Vidzemes un Zemgales plānošanas reģionos situācija vērtējama kā īpaši kritiska sakarā ar ierobežota finansējuma piešķiršanu 2013.gadā. Pastāv draudi, ka nepietiekamu finansiālo līdzekļu dēļ var tikt traucēta vai pat apturēta sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšana. Problēma samilzusi, jo ik gadus drastiski tika samazināts valsts piešķirtā finansējuma apjoms – sarežģījumi bija paredzami. Oktobrī Vidzemes un Zemgales plānošanas reģioniem tika izmaksāts dotācijas avansa maksājums, tā nodrošinājumam izmantojot arī finansējumu, kas bija iepriekš paredzēts, lai maksātu par pakalpojumiem 2013.gada novembrī un decembrī. Tādējādi, ja netiks pieņemts lēmums par trūkstošā finansējuma piešķiršanu, par sabiedriskā transporta pakalpojumiem reģionos gada pēdējos mēnešos norēķināties nebūs iespējams.

Tā kā plānošanas reģioniem regulāri jāsaskaras ar pārmetumiem par problēmām pakalpojuma nodrošināšanā, pastāv ierosinājums sabiedriskā transporta plānošanu organizēt centralizēti. Vidzemes plānošanas reģions neatbalsta šādu modeli un norāda, ka centralizācija, pirmkārt, neatrisinās regulāri trūkstošu finansējumu 20-30% apmērā sabiedriskā transporta pakalpojuma nodrošināšanai, ievērojot ikviena indivīda tiesības brīvi pārvietoties neatkarīgi no savas dzīvesvietas novietojuma. Sabiedriskā transporta pakalpojumu un plānošanas nodaļas vadītāja p.i. **Lotārs Dravants** uzskata: „Vidzemes plānošanas reģionā starp pārējiem reģioniem ir zemākais apdzīvotības blīvums valstī – lielākā teritorija ar mazāko iedzīvotāju skaitu. Vidzemes plānošanas reģions līdz šim, ņemot vērā gan finansējuma samazinājumu, gan teritorijas īpatnības, ir reorganizējis un pārveidojis vai kombinējis sabiedriskā transporta maršrutus tā, lai iedzīvotājus joprojām neatstātu bez sabiedriskā transporta. Centralizācija problēmas nerisinās, jo, izņemot finansējuma trūkumu, citas problēmas plānošanas reģionu darbā nav īsti norādītas. Līdz šim neesam saņēmuši nekādu izvērtējumu ar norādēm par nepieciešamajiem uzlabojumiem.” Pakalpojuma plānošana un sniegšana attālināti no iedzīvotājiem problēmas neatrisina, jo sabiedriskais transports reģionos jāplāno saskaņā ar iedzīvotāju vajadzībām.

Papildus informācija: Lotārs Dravants, Sabiedriskā transporta pakalpojumu un plānošanas nodaļas v.i. Mob. +371 26359634, lotars.dravants@vidzeme.lv, www.vidzeme.lv

Informāciju sagatavoja: Anita Āboliņa, Sabiedrisko attiecību speciāliste, Vidzemes plānošanas reģions, Mob.: +371 29454752, E-pasts: anita.abolina@vidzeme.lv, www.vidzeme.lv